

חוק הסייעוד - רקע והסבר

חוק הסייעוד פועל כבר כ- 30 שנה (אושר בשנת 1980 והחל לפעול בשנת 1988). החוק מופעל בשיתוף בין המוסד לביטוח לאומי, משרד הרווחה (באמצעות הרשויות המקומיות) משרד הבריאות וקופת החולים.

החוק אינו מטיל את האחריות לביצוע הביקורים על השלטון המקומי (רשויות מקומיות).

הסכם שבין משרד הרווחה למוסד לביטוח לאומי, הוא שהטיל מטלה זו על העובדים הסוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, תוך מערך התחשבות פנימי ביניהם, בעוד שמול הרשויות המקומיות בוצע ע"י משרד הרווחה מערך התחשבות שונה, המתורגם לתקנים.

בשנת 2009 החליט המוסד לביטוח לאומי באופן חד צדדי לשנות את שיטת ההתחשבות עם הרשויות המקומיות, ולבססה על דיווחי ביקורים מדודים בפועל בלבד, באופן שגרם מיידית להעברת תקציב בחוסר לרשויות המקומיות, בהיקף של 21 מלש"ח בשנה.
הדבר הסב לרשויות המקומיות גירעון תקציבי משמעותי עבור אותו היקף של ביקורים שנעשה ערב השינוי.

יצוין כי השלטון המקומי והרשויות המקומיות מעולם לא הביעו התנגדות לעיקרון של ביצוע בקרה ופיקוח על אופן ביצוע הביקורים. עם זאת, החלטה זו הציפה את חוסר הסבירות של מודל ההפעלה ואת הצורך בביצוע שינויים הן במודל ההפעלה והן במודל ההתחשבות.

לאור מחאת השלטון המקומי, מונתה עוד **בפברואר 2010**, ועדה ע"י שר הרווחה דאז יצחק (בוז'י) הרצוג (בה לקחו חלק נציגים מהמוסד לביטוח לאומי, משרד הרווחה והרשויות המקומיות) לבחינת נוסחת התקצוב והקצאת כח אדם לביצוע החוק. הוועדה דנה במשך 3 שנים בנושא ולא הגיעה לכדי הסכמות.

בדצמבר 2013 פנה מרכז השלטון המקומי לשר הרווחה דאז, חה"כ מאיר כהן, בדרישה שיקים וועדה ציבורית רחבה לבחינת החוק בכללותו, בשל חוסר התאמה בין החוק הקיים (שהינו כאמור בן 30 שנה), לצרכי הסייעוד בהווה.

מאז מקיים משרד הרווחה דיאלוג מול המוסד לביטוח לאומי ללא תוצאות. וועדה בנושא לא הוקמה עד לעצם היום הזה.

ביולי 2016 הודיע מרכז השלטון המקומי לשר הרווחה, חה"כ חיים כץ, כי לאור כישלון הניסיונות להגיע למודל מוסכם של הפעלה והתחשבנות, ולאור הקיצוץ בהעברת התקציבים בהיקף מצטבר של כ-200 מלש"ח משנת 2009, ובהתחשב בכך כי לשלטון המקומי אין אחריות לבצע מטלות אלה מכוח החוק, **יופסקו ביקורי הבית לקשישים החל מחודש ינואר 2017.**

לאור בקשת משרד הרווחה, לאפשר למוסד לביטוח לאומי זמן התארגנות נוסף לצורך פרסום מכרז למיקור חוץ של הנושא, הנחה מרכז השלטון המקומי את הרשויות המקומיות להמשיך בביצוע הביקורים עוד חודשים רבים, **ועד לחודש מאי 2017.** בכל התקופה האמורה, נענה מרכז השלטון המקומי לקיום מפגשים וניסיונות להידברות נוספת, מספר פעמים, מתוך כוונה כנה ואמיתית להגיע לפתרון – לצערנו, ללא הצלחה. טענת משרד הרווחה והמוסד לביטוח לאומי, לפיה שני הגופים "היו נכונים" לפתור את הבעיה על ידי הגדלת היקף התקציב, היא טענה מופרכת, מאחר והגדלת האפשרות לזכות בתקציבים נוספים מאת המשרד, כרוכה בהגדלת היקף התקנים הדרושים לצורך עמידה בהיקף המטלות המדידות, דבר אשר מגדיל בהתאמה את השתתפות הרשות המקומית בנושא, ומשאיר את הרשות המקומית בחוסר קבוע.

דרישות מש"מ:

1. מימון מלא לתקנים הנדרשים לביצוע הביקורים שבאחריות הביטוח הלאומי (כדוגמת המימון של כל תקני העו"סים, ע"י המשרד).
2. לאחר 30 שנה, מן הראוי שתוקם וועדה ציבורית לבחינה מחודשת של יישום החוק.